

udnytte alle de Chancer, som i saa Henseende maatte aabne sig. Det er nødvendigt at have det saaledes, thi intet er for en Tilpasning af Produktionslivet her i Landet til Produktionen i de konkurrerende Lande og til Købeevnen betydningsfuldere end dette, at man ikke, naar det viser sig umuligt paa det private Produktions- og Arbejdsomraade at opnaa Arbejde paa de Vilkaar, man stiller, kan gaa hen uden videre paa den offentlige Arbejds-mark og faa det Arbejde og opnaa de Arbejdsvilkaar, som man indenfor den private Produktion ikke kan naa.

Jeg har ikke nogen endelig Oversigt over, hvor langt man paa dette Omraade er naaet, men jeg ved, at man indenfor ikke ganske faa Kommuner er naaet meget betydeligt frem, og jeg har ladet foretage Foranstaltninger til at tilvejebringe et Oplysningsmateriale i saa Henseende som Grundlag for de Overvejelser, som hele Situationen, saaledes som den eventuelt maatte udfolde sig i Vinterens Løb, kan give Anledning til fra Statsmagtens Side. Den gamle Ordning viste sig som alt sagt desværre at blive misbrugt. Det viste sig trods alle Bestræbelser fra Statsmagtens Side — Bestræbelser, som det ærede Medlem Hr. Borgbjerg som Socialminister ligesom jeg i en tidligere Periode som Indenrigsminister af alle Kræfter har udfoldet, uden at det gav betydningsfulde Resultater —, at man blev i Understøttelserne, i de simple Udbetalinger. Det var en af Hovedaarsagerne til, at vi maatte bort fra en Ordning, med hvilken man havde haft den bedste Hensigt overfor den arbejdende Befolkning, men som havde ført ud i sørgelige, i skadelige Tilstande ogsaa i moralsk Henseende, Tilstande, som Ledigang altid medfører, men som der er grundet Haab om nu at faa afvendt ved Igangsættelse af nyttige Arbejder ved Kommunernes Initiativ. Ikke desmindre, til Trods for, at vi her staar, tør jeg sige, ved Indgangen til en i hvert Fald for den nærmeste Fremtid lykkebringende Udvikling med Arbejde i Stedet for Understøttelse, til Trods derfor møder dog de ærede Herrer Forslagsstillere med et Lovforslag af den Karakter som det her foreliggende, et Lovforslag, som, hvis det gennemføres, utvivlsomt vilde føre til, at de hidtil udfoldede Bestræbelser for Arbejdes Fremskaffelse indstilledes, og Understøttelsesudbetalingerne paa ny tog Fart. De Herrer møder her med et Forslag uden at tage Hensyn til dette Forhold og uden at forstaa, at Tanker som dem, de her har givet Udtryk for, er der ingen Plads for i Tiden, selv om der maaske kan

komme det paa et senere Tidspunkt; thi det er ganske indlysende, at den Kraftanstrengelse, som nu gøres fra Kommunernes Side, kan kun udfoldes i en begrænset Tid, først og fremmest fordi Omfanget af de Arbejder, som det maa siges at være forsvarligt at iværksætte, som maa siges at være nyttige, naturligvis er begrænset, og ogsaa fordi der jo er en Grænse — og vi ligger ikke saa grumme langt borte fra den — for, hvad der kan tilvejebringes gennem Laan og Beskatning til Anvendelse til offentlige Arbejders Udførelse. Jeg siger, man kommer med dette Forslag paa dette Tidspunkt uden Hensyn til, at man derigennem paa skadelig Maade griber ind i en Udvikling, som er lykkeligt paabegyndt, og som jeg haaber for den kommende Vinter skal byde for mange, mange af de arbejdsløse, hvis Talsmand den ærede Ordfører for Forslagsstillerne siger sig at være, en langt lykkeligere Tilstand end den, som gennem Understøttelse kan tilvejebringes. Og man gør det uden Hensyn til, at Tider kan komme — hvis man ikke kommer ind i en ændret Erhvervspolitik her i Landet —, da Arbejde ikke mere kan fremskaffes, og da er Forholdet dette, at selv om Arbejdernes store Tal fremdeles vil bøje sig ind under de socialdemokratiske Doktriner, er der dog en Pligt til at yde dem ad de Veje, som da maatte staa aabne, det fornødne til Livets Ophold.

Det er besynderligt, at Fagforbundene, at Socialdemokratiet virkelig mener under disse Omstændigheder at have Raad til at afvise en udstrakt Haand, som tilbyder Forhandling om en saadan Tilrettelægning af Produktionsvilkaarene her i Landet, at Arbejdet kan komme i Gang. Mener man virkelig i en Tid, hvor en Snes Tusinde Mennesker, hvoraf ikke faa er Familiefædre, ikke længere har Adgang til Understøttelse, hvor endnu flere faar en Understøttelse, som ligger væsentligt under den Arbejdsfortjeneste, som de normalt vilde have, og hvor Hundredetusinder økonomisk trykkes i Knæ ved de Byrder, som denne Situation paalægger dem, at have Raad til uden nærmere Undersøgelse, uden nærmere Prøvelse, ganske flot med en Haandbevægelse at afvise en fremstrakt Haand, som tilbyder Forhandling om Vilkaar, som dog kan give Haab om, at Arbejde kan blive sat i Gang.

Og man haaner Regeringen, specielt de to af dens Medlemmer, som modtog Fagforbundenes Deputation, fordi de har manet Parterne indenfor Produktionen til at tage denne Opgave op og har erklæret sig rede til at medvirke til at faa saadanne